

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΗΡΑΚΛΕΙΑ, ΚΑΙ ΤΑ ΑΔΙΑΣΕΙΣΤΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ

Του Σεβ. Μητροπολίτου Κορυθαῖς ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

«Νῦν οὖν κατέχει ὁ Θεοφροῦντος Θρόνος Κωνσταντινουπόλεως, ὃν ὁ πρωτόκλητος Ἀνδρέας ἐνίδρυσε, πρῶτον ἐπίσκοπον ἐν αὐτῷ καταστήσας τῆς πόλεως ἐνὶ Βυζαντίου οὐσης, μέρος οὐκ ὀλίγον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας».

Νεῖλος Δοξαπατρῆς (1143. Parthey. Hieroclis synecdemus et notitiae s graecae ruscopatum, Berlin 1866 σ. 296)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τῷ 1940 συγὰς τῶν κορυβαντιῶντων ἐν Ἀλβανίᾳ φρατέλλων ἀσμένως ἐσχόλαζον ἐνταῦθα εἰς μελέτας διασκεδάζων τὴν ἐκ τῆς κείνης ἀνίαν ἄτε ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ πάντων ἐκείνων, οἵτινες διὰ τοσούτων ἐπαγγελιῶν ἐπειθόν με ἐπὶ δεκαετίαν ὅλην νὰ ἀνέλθω εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Τότε ἐξεπλάγη τυχαίως περιελθούσης εἰς χεῖρας μου ἀνακοινώσεώς τινος γενομένης εἰς τὴν Ἀθηναίαν Ἀκαδημίαν (Μαῖος 1930) ἐπιγραφομένης: «**Μ. Ω. Γεδεών, Ἑκκλησιαστικὴ ἱστορία. Ἀρχιερέων Ἡρακλείας ἀσύστατα προνόμια**»! Τὴν ἐκ τοῦ τίτλου κατάπληξιν μου ἐπηύξησε τὸ περιεχόμενον: «**Οἱ μυθολογοὶ τῶν παλαιῶν χρόνων ἀναγινώσκοντες ἐν ὑπομνήμασι τὴν πολιτικῶς ὑποταγὴν τῆς τοῦ Βυζαντίου κόμης, πρῶτον πόλεως, εἰς τὴν Ἡρακλείαν ἐδημιούργησαν καὶ συμπέρασμα ἀμμοθέμεθλον, ὅτε καὶ ὁ τότε ἐπίσκοπος τοῦ Βυζαντίου—βεβαίως ἀνύπαρκτος—ἐγένετο ὑποτελὴς τῷ τῆς Ἡρακλείας ἐπίσκοπῳ, ὃν ἐπίσης ἀνύπαρκτον τῷ τότε χρόνῳ φρονῶ, ἕως οὗ ἀποδειχθῇ τὸ τέως ἀσύστατον τῆς υπάρξεως ἐπισκόπων ἐν Βυζαντίῳ πρὸ τοῦ 211—217 καὶ κατ' ἐμὲ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ. (Αὐτ. σ. 4). Καὶ ἐπειδὴ τέως ὁ ἐλλόγιμος ἀνὴρ**

—νῦν πρὸς Κύριον ἐκδημήσας μὴ προλάβων ν' ἀναγνῶ ὅσα ζῶντος αὐτοῦ ἔγραψα κατωτέρω—τρόφιμος τῶν Πατριαρχείων μέχρι λιπαροῦ γήρατος καὶ κατάφορος πατριαρχικῶν τιμῶν καὶ ὀφεικίων, δι' ὅλου τοῦ βίου εἶχε γράψῃ καὶ κατὰ κόρον τάναντία διακηρύξει, ἐνόμισεν ὅτι δικαιολογεῖται πρὸ τοῦ ἱστορικοῦ βήματος καὶ τῆς κοινῆς γνώμης ἐπισφραγίζων τὴν ἀνακοίνωσιν ὧδε: «**Τῶν ἐν τύποις σήμερον ὅπ' ἐμοῦ διασωζομένων ἱστορημάτων τούτων, τὰ μὲν ἐκ πηγῶν ἐντύπων ἀθροίσας, τὰ δὲ μαθὼν ἐκ παραδόσεως, ὑποβάλλω κατὰ καθήκον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, δυνάμενος αὐτὴν νὰ ἀκριβώσω καὶ καταστήσω γνωστὴν νῦν, ἣν ἦν ἀδύνατον νὰ γράψω πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, νεώτερος ὢν, καὶ στερούμενος θάρρους. ὅπερ ἔχω νῦν, περὶ τὸ δειλινὸν δυστυχῶς τοῦ βίου μου.**»!!!

Κ' οἱ μὲν ἀκούσαντες ἀκαδημαῖκοι καὶ ἀναγνόντες ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἀχρὴν ἐγένοντο σιωπῇ, τὸ δὲ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον ἐμβρόντητον ἐπὶ τῇ γεροντικῇ ἀπονοῇ τοῦ μεγάλου ἀρχοντος, χαρτοφύλακος καὶ χρονογράφου» ἤρχετο τὴν ἀπογυμνώσιν τὸν τολμητὴν καὶ διατροφεὴ τῆς ἀλήθειας πάντος ἀσάμακτος πατριαρχικοῦ, ἐπεστράτευσε δὲ τοὺς δύο διατροφεὴς ἱστορικοὺς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας—ἀμφοτέρω νῦν ἐν τοῖς μακάριοις—καὶ ἀπετόρσε ν' ἀναγνώσῃ τὰ ἀληθινὰ ταῦτα, ὅτι ὡς ὅλα καὶ αὐτὰ τὰ ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πατριαρχικὴν δογάνον δὲν ἀδιαόρηται. Ὅλον οἱ γράψαντες λόγῳ σκοπιμότητος δὲν ἠθέλησαν νὰ κατανοήσωσι καὶ νὰ ἐρεθίσωσιν ἐπὶ πλέον τὸ κακότροπον γερόντιον, ἀλλὰ νὰ ἀντιπαραστήσωσι τὴν γλῶσσαν ἵνα μὴ θεατρίσωσιν «οἰκεῖα κακά». Ὁ ἀναγνώστης, ὁ μὴ γνωρίζων τὰ συμβάντα, ἀπορεῖ τῇ ἀληθείᾳ διὰ τὴν ἀκίνησιν τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ Παπικοῦ πρωτείου, ὃς ἐπέγραψαν τὰς συγγραφὰς των, ὃ τε Ἡρακλείας Φιλ. Βαφειάδης καὶ ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος. Ἐν δὲ τῇ «Ὁρθοδοξίᾳ» ἔγραψαν ὁ μὲν Καλλίνικος Δελικάνης: «**Ἡ ἀποστολικότης τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως**» ὁ σὲβ. Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος: «**Τὰ ἰδιαίτερα δικαιώματα τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ ἐναντὶ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν**» καὶ ὁ ἀείμνηστος Σάρδων Γερμανός: «**Ἀνδρέας ὁ πρωτόκλητος ἐπὶ**

τῇ βάσει παραδόσεως καὶ ἱστορίας»....

Φρονῶ, ὅτι τὸ θέμα δὲν ἐξηγλήθη, περὶ τοῦ Ἡρακλείας καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου δικαιωμάτων αὐτοῦ—εἶναι ὁ χειροτονῶν τὸν Πατριάρχην καὶ παραδιδούς αὐτῷ τὴν ποιμαντικὴν ράβδον—σχεδὸν οὔτε λόγος γίνεται (ἵνα μὴ γεννηθῇ ὑπόνοια) ἐπομένως αἱ ἐρεσχελῖαι τοῦ Γεδεῶν δὲν ἀνηρέθησαν καὶ ἀποτελοῦσι κατ' ἐμὲ τὰ προνόμια αὐτοῦ τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ οἰκοδομήματος. Τὰ δικαιώματα τοῦ Ἡρακλείας, πρῶτον «**μητροπολίτου τῆς Εὐρώπης**», μετεβιάσθησαν εἰς τὸν ἐπίσκοπόν τὸν τοῦ Βυζαντίου καὶ ἀπετέλεσαν οὕτω τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆς πατριαρχικῆς ἐξουσίας. Οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καλῶς ἐγνώριζον τὴν σημασίαν τοῦ συνδέσμου τούτου καὶ διετήρησαν αὐτὸν ἀπαρασάλευτον μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Εἰς ὅλην τὴν ἀνακινήθεισάν ἐπ' ἐσχάτων ὑπόθεσιν ταύτην ὑπάρχει καὶ σολικόν τι, ὅπερ τῇ ἀληθείᾳ ἀνατρέπει ὀρθὴν τὴν ὅλην βάσιν. Ὁ συγκεχωρημένος Παπαδόπουλος πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος τῆς διηγέσεως τοῦ ψευδοδωροθέου ἐπεκαλέσατο τὴν μαρτυρίαν φανατικοῦ παπιστοῦ συγγραφέως, τοῦ Pichler. Ἀλλὰ φεῦ! Τὸ φανατικὸν κείμενον δὲν κατενοήθη, παρερμηνεύθη δεινῶς, καὶ τὸ χειρίστον, ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Παπαδοπούλου ἐπανελάβον κατὰ κόρον καὶ οἱ μετ' αὐτὸν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης γράψαντες. Ὅλα ταῦτα ἐκίνησαν τὸν ἀλάζμον μου καὶ θέλω νὰ πιστεύω ὅτι τὸ κατὰ δύναμιν ἔλυσα τὰ σπουδαιότερα τῶν προβλημάτων, ἔρρημα ἀρκετὸν ὥς εἰς τὰς σκότεινὰς ἀτραπούς, ὅπου πλανῶνται ἐξ ἀγνοίας οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολούμενοι, καὶ ἀποκατέστησα τὴν ἀλήθειαν. Τὰ δημοσιευόμενα ἐνταῦθα ἀποτελοῦσι δύο κεφάλαια τοῦ ὑπερχλιοσελίδου ἔργου «**Heracleas Sacra**», ὅπερ ἔλαβε πέρας τῷ 1943, καὶ ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ θίξω τὸ κείμενον, διὰ νὰ ἀποδείξω, ὅτι οὐδόλως ἔκτοτε μετέβαλον γνώμην, συνεχίζω τὸν δετὸν Πρόλογον, ἵν' ἀποδειχθῇ ἡ ἀναγκαῖότης τῆς δημοσιεύσεως τῶν κεφαλαίων, ἐν ᾧ χρόνῳ παρακλη.

10/8/47

Δὲ συνέχισαι καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν Ἡρακλείας

θείς αναλαμβάνω να προσφέρω τὸν ἔρανό μου εἰς τὸν «Προσφυγικὸν Κόσμον».

Ἡ ἔγκριτος αὕτη ἐφημερίς, ἥτις διὰ τῆς ἐκλεκτῆς ἀρθρογραφίας ὑπενθυμίζει ἡμῖν τὴν Τεργεσταίαν «Ν. Ἡμέραν» καὶ τὸ «Πανελλ. Κράτος», ἐγκαινιάζει νῦν καὶ τὸν προκείμενον ἀγῶνα. Ὁ κ. Μιχ. Καλογερόπουλος εἰς τὸ φύλλον τῆς 27 Ἰουλίου δημοσιεύει ἀρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον: «Τὸ πρωτεῖον τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης» προλογίζων ὡδε: *Εἰς τὰ τελευταῖα φύλλα τῆς ἐφημερίδος «Καθολικὴ», ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Καθολικισμοῦ ἐν Ἑλλάδι δημοσιεύθη μελέτη ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως», διὰ τῆς ὁποίας ὁ συγγραφεὺς προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Νέας Ρώμης ὑπῆρξαν «σφετερισταὶ» τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας τοῦ ἐπισκόπου τῆς Παλαιᾶς Ρώμης ἐπὶ πάσης τῆς χριστιανικῆς καὶ τῆς πρωτοκαθεδρίας αὐτοῦ. Ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν ἀνωτέρω μελέτην του ἐπαναλαμβάνει τὰ γνωστὰ ἐπιχειρήματα τῆς Δυν. Ἐκκλησίας περὶ τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα». Ὁ κ. Καλογερόπουλος κατόρθωσεν ἐν ὀλίγοις νὰ περιλάβῃ τὰ οὐσιωδέστερα τῆς ὑποθέσεως ταύτης στοιχεῖα ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτῆς ἐξελίξει, ἀλλ' ἐνῶ παραπέμπει εἰς τὴν ἐκκλησι. ἱστορίαν τοῦ Βαφειάδου, ἀγνοεῖ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ μελέτην περὶ τοῦ Πρωτείου.*

Οἱ Καθολικοὶ ἀφορμὴν λαβόντες ἐκ τῶν ἀκριτομυθιῶν τοῦ Μαυροῦλ Γεδεὼν καὶ ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Χρυσ. Παπαδοπούλου σχεδὸν συγκαταβάσεως πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ παπ. Πρωτείου, ἔχοντες δὲ ἐν ὄψει καὶ τὴν ἐξουθένωσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ νῦν Τουρίᾳ, ἥδη μετὰ πατάγων ἐπαναλαμβάνουσι τὰς παλαιὰς καὶ εὐλοὺς ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπὶ τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας. Τὸ πολυμήχανον Βατικανὸν μετέρχεται πρὸς ἐπιτυχίαν καὶ πολιτικὰς μεθόδους. Ἐναλλάσσει ἐνίοτε τὴν πολεμικὴν τακτικὴν διὰ τῆς εἰρηνοφίλου. Πάπας ὁ ΧΙ Ἰδρύει ἐν Βελγίῳ τῷ 1925 τὸ «Τάγμα τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν», ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους κυκλοφορεῖ τακτικῶς ἀξιόλογον περιοδικόν, τὸ «Irenikon» (Bulletin mensuel des missions de l'union des eglises, Prieuré d'Amay sur Meuse). Ἄλλη συμφιλιοτική πολιτικὴ τοῦ Βατικανοῦ διενεργεῖται πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς προπαγάνδας τοῦ Πατριάρχου Μόσχας. Οὗτος ἅμα τῇ ἐγκαθιδρύσει ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν ἀρχηγοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, κινεῖται ἀκαταπαύστως, ἵνα συγκεντρώσῃ περὶ ἑαυτὸν τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ καταδιώκῃ ἀμελλητίως τοὺς καθολικισμοὺς. Τοῦτο ἐπιμόνως ἤξιώσε νὰ πράξῃ ἐν Ρουμανίᾳ καὶ ὁ πατριάρχης Νικόδημος. Ὁ νῦν Πάπας Ἰν

ἀντεπεξέλθη κατ' αὐτοῦ συνέστησε τὴν «Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἐνότητά τῆς πίστεως». Ἀλλὰ πῶς ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ Μόσχας Ἀλέξιος;

Τὸ Οἰκον. Πατριαρχεῖον κατὰ τοὺς ἐσχάτους καιροὺς διέρχεται σοβαρὰν κρίσιν, οἷαν οὐδέποτε ἐδοκίμασεν, ἀπογυμνωθὲν ἀπάσης τῆς ἀρχαίας ἐκείνης αἰγλῆς καὶ ἐναγωνίως προσπαθεῖ ὥς ὅστροκον προσκεκολλημένον ἐπὶ τοῦ ἀρραγούς ἐκείνου βράχου τοῦ Βοσπόρου ν' ἀντιστῇ κατὰ ἐπαφριζόντων ἀγρίων κυμάτων. Ἡμεῖς διακρίνομεν μόνον τὸν εἰς τὰ περίεξ ἐκτινασσόμενον ἀγρόν, ἀλλὰ δὲν αἰσθανόμεθα τὸν μαρτυρικὸν βίον τοῦ σεπτοῦ προδιεράρχου, τοῦ προσπετεταλευμένου νέου Προμηθέως, ὅστις ἀναμένων τὸν Λυτρωτὴν, ἀνιάται καὶ καταλαμβάνεται ὑπὸ ἀγχώδους μελαγχολίας πρὸ τῶν ἀνιάτων συμφορῶν. Τὰ ἀλλεπάλληλα κύματα ἐξογκώθησαν, ἀφ' ὅτου ἐν τῷ συνεδρίῳ τῆς εἰρήνης ἐν Λωζάννῃ (1922—23) ἠκούσθη, φεῦ! ἡ στυγνὴ φωνὴ τοῦ ἑλλήνου ἀντιπροσώπου. «εἶναι δεδομένον, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον εἶναι ἔδρανα τουρκικὸν καὶ οὐκ ἐκ ἐλληνικόν»! (ἐκ τῆς Προσίνης Βιβλου, τομ. Α' βλ. ἄρθρον παλαιότερον Ἀθηνῶν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Ἀθηνῶν», 9 Δεκ. 1924). Διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶχεν ἀπολεσθῇ τὸ πᾶν εἰς τὸ Μικρασιατικὸν μετῴπιστον καὶ οἱ Ἕλληνες ἐθυσίαζον τὰ πάντα ἵνα σωθῶσιν ὅπως ὁ νῦν ἔσται εἰς τὴν θάλασσαν πᾶν τὸ περιεχόμενον τοῦ αἵμου, ἵνα σώσῃ τὰς εἰρήνας. Ἀντιγόνη καὶ ἐκκλησι. πηγὴς τῆς ἐξῆς: Κατὰ τὴν ἀπερίληπτον τῶν προτάσεων τῶν συνεδριῶν τῆς τε ὑποεπιτροπῆς καὶ τῆς Γενικῆς ἐπὶ τῶν ἐδαφικῶν ἐπιτροπῆς τῆς συνδιασκέψεως τῆς Λωζάννης δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ «Ν. Ποιμένος» παραρτ. τῆς ἑβδ. Ἀληθείας (τομ. Ε' σ. 129—142), τὸ ζήτημα ἐκτίθεται ὡς ἑξῆς: Ἡ Τουρκικὴ ἀντιπροσωπεῖα κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς ὑποεπιτροπῆς τῆς 16 Δεκ. ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ Κυβερνήσις τῆς Μεγ. Ἐθνοσυνελεύσεως τῆς Τουρκίας... κατήργησε τὰς προνομίας, τὰς ὁποίας ἡ Ὁθωμανικὴ Αὐτοκρατορία παρεχώρησεν εἰς τὰς μὴ μουσουλμανικὰς κοινότητας... τὸ Πατριαρχεῖον, ὅπερ ὑπῆρξε πάντοτε ὄργανον πολιτικόν, ἔδει νὰ μεταφερθῇ ἔξω τῶν ὁρίων τῆς Τουρκίας, καθότι μετὰ τὴν κατάρτησιν τῶν πολιτικῶν προνομίων... ἀπόλεσε πάντα λόγον ἐπάροξους. Κατὰ τῆς προτάσεως ταύτης εἶχον ἀποφανθῇ ἡ τε Βρετανικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ ἀντιπροσωπεῖα. Τότε ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Ὑποεπιτροπῆς Μοντάνα, ἀντιπροσώπου τῆς Ἰταλίας τὸ ζήτημα τίθεται ὡδε: «Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀνω δηλω-

σεως, ἡ ἀντιπροσωπεῖα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐξέφρασεν ἐξ ὀνόματος τῆς Κυβερνήσεώς της τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἐπιθυμίαν ὑπὸ μεγάλης μερίδος τῆς δημοσίας ἀμερικ. γνώμης ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Κωνσταντινουπόλει».

Ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἐδήλωσεν ὅτι ἠδυνάται νὰ λάβῃ μέρος εἰς συμφωνίαν σκοποῦσαν τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκ Κ)πόλεως, διότι ἡ παρὰ τῆς Ἑλλάδος ἀπογραφὴ τῆς συμφωνίας ταύτης δὲν θὰ εἶχεν οὐδεμίαν ἰσχύν, καθότι ἐπρόκειτο περὶ θεσμοῦ Τουρκικοῦ καὶ οὐχὶ Ἑλληνικοῦ. (αἰτ. σ. 131).

Ὁ Σέρβος Ράκις συνηγορεῖ ὑπὲρ τοῦ Πατριαρχείου θεομότητα ὀνομάζει «τετιμημένον αἰωνόβιον χριστ. θεσμὸν ἀρχαιότερον ἐν Κων)πόλει καὶ αὐτοῦ τοῦ Χαλιφάτου καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἐκπολιτιστ. καὶ ἡθικῆς ἀγαθοεργίας ἔργον οὐδέποτε διεκόπη...» (ἔπειτα καὶ ὁ Βενιζέλος θαρρήσας ἐκ τῆς θεσμῆς συνηγορίας τοῦ Κούρζων, ὑπερασπίζεται) σ. 140—41 καὶ κατωτ. λέγει κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 2 Ἰαν. ἡ τουρκ. ἀντιπροσωπεῖα ἐπιμένουσα «κατηγορηματικῶς εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου ἐκ Κ)πόλεως, διότι ὁ θεσμὸς οὗτος ἐπολιτεύθη πάντοτε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ πολιτεύηται ἐν Τουρίᾳ. Ἐξῆρε τὴν ἐχθρικὴν στάσιν τοῦ Πατριαρχείου ἀπέναντι τοῦ Κράτους κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον...» σ. 136.

Τὸ αἰωνόβιον Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐθυσιάζεται, ἡ αἰδὶς εὐδοκα καὶ τὸ τὸ μεγαλεῖον ἐσβέννυτο, καὶ μόλις αἱ σφοδραὶ διαμαρτυρίαι τοῦ Γιουγκοσλάβου Ράκις ἐπέτυχον νὰ διατηρηθῇ μέχρι σήμερον σκιά τις Πατριαρχικῆ. Περιορίζετο ἡ δικαιοδοσία τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἐπὶ τοῦ κέντρου μόνον, εἰς τὴν νομαρχίαν Κων)πόλεως, ἀφοῦ δὲν ἐξήτησαν οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι τὴν δημιαρχικὴν περιφέρειαν ἥτις ἐπεκτείνεται μέχρι Ραιδεστοῦ καὶ Ἡρακλείας, διότι ὑπελάμβανον τὴν ἐν Τουρίᾳ διαίρεσιν ὁμοίαν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν! Ἐπὶ τῷ θλιβερῷ καὶ σπαραξικαρδίῳ τούτῳ ἀκούσμητι ὁ τότε προκαθήμενος ἐν Φαναρίῳ ἐξεμάνη, καὶ διεργήγυνε τὰ ἱμάτιά του καταρώμενος τὸν Βενιζέλον, διότι δὲν ἐπέτρεψεν, ὅπως παρουσιασθῇ αὐτοπροσώπως ἐν τῷ συνεδρίῳ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἀπαράγραπτων δικαίων τῆς Ἐκκλησίας.

(Συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενο)